09/09/2020

9 Σεπτεμβρίου 1922: Ο τουρκικός στρατός μπαίνει στη Σμύρνη

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

“Εκτός από την άθλια τουρκική συνοικία, η Σμύρνη έπαψε να υπάρχει […] το πρόβλημα των μειονοτήτων έχει λυθεί εκεί μια για πάντα […] Δεν μένει καμία αμφιβολία για τα αίτια της πυρκαγιάς […] Τον δαυλό τον άναψαν στρατιώτες του τουρκικού στρατού», έγραφε η Daily Telegraph

Οι Τούρκοι εορτάζουν την 9η Σεπτεμβρίου ως ημέρα απελευθέρωσης της Σμύρνης και επικράτησης του Αγώνα Ανεξαρτησίας. Ήταν η ημέρα που το 1922 μπήκαν στην πόλη οι πρώτοι ιππείς Τούρκοι, και δύο μέρες αργότερα ο Μουσταφά Κεμάλ με το επιτελείο του.

Ο Αμερικανός συγγραφέας Edward Bierstadt συνέλεξε μαρτυρίες ομοεθνών του που έζησαν τα γεγονότα της Σμύρνης και μας μεταφέρει λεπτομερώς την κατάσταση στην πόλη και τα περίχωρά της. «Οι πρώτοι που εισήλθαν ήταν ντυμένοι στα μαύρα, φορούσαν μαύρα φέσια με κόκκινο μισοφέγγαρο και άστρο, ήταν έφιπποι και έφεραν μακριά γιαταγάνια. Με σηκωμένο το ένα χέρι, φώναζαν στους κατοίκους να μη φοβούνται. Αλλά οι κάτοικοι της Σμύρνης, γνωρίζοντας τη φήμη των Τούρκων, ήταν κατατρομοκρατημένοι. Όλο το πρωί τα τουρκικά

στρατεύματα παρέλαυναν στην πόλη και, γύρω στις 15:00 το απόγευμα εκείνου του Σαββάτου, άρχισαν τις λεηλασίες, τους βιασμούς και τους φόνους, που δεν είναι δυνατό να περιγραφούν με λέξεις».

Τέτοιες μέρες του Σεπτεμβρίου παίχτηκε η τελευταία πράξη του δράματος του πληθυσμού της Ιωνίας στο έδαφος της πατρώας γης. Η αρχή του τέλους άρχισε να γράφεται από τον Αύγουστο, όταν κατέρρευσε το μέτωπο, και ο ελληνικός στρατός από το Αφιόν Καραχισάρ άρχισε να υποχωρεί προς τη θάλασσα. Σύμφωνα με υπολογισμούς του Οικουμενικού Πατριαρχείου που επικαλείται η ιστορικός Β. Σολομωνίδου σε δημοσίευσή της σε Δελτίο του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών, ο αριθμός των προσφύγων που ακολούθησαν τον ελληνικό στρατό στην αναδίπλωσή του προς τη μικρασιατική ακτή έφτανε τις 250.000, μαζί με περίπου 15.000 Αρμενίους του εσωτερικού.

Η αναχώρηση της ελληνικής διοίκησης στις 8 Σεπτεμβρίου δεν άφηνε πια κανένα περιθώριο για ελπίδα. Όσα μεσολάβησαν έως τις 13 Σεπτεμβρίου, οπότε ξέσπασε η πυρκαγιά και έγινε της Σμύρνης το γιαγκίνι που καταγράφηκε στη συλλογική μνήμη ως η μεγαλύτερη συμφορά του ελληνισμού, έδειχναν περίτρανα την κατίσχυση των αγριεμένων Τούρκων επί του ελληνικού στοιχείου. Λεηλασίες, βιασμοί, κάθε μορφής αγριότητα εναντίον Ελλήνων και Αρμενίων…